

BENCZE ZOLTÁN

Későközépkori régészeti emlékekből

A Budapesti Történeti Múzeum Középkori Osztálya az elmúlt években mind a felületek nagyságát, mind a régészeti feltárások számát tekintve nagy munkát végzett Budapest régészeti örökségének megóvása érdekében. Jelen tanulmány ezért csak arra tehet kísérletet, hogy néhány fontosabb feltárási helyszín eredményeinek rövid ismertetésével megpróbáljon vázlatos képet adni fővárosunk későközépkori régészeti kutatásainak újabb eredményeiről. A korábbi fővárosi kutatások legszebb darabjait válogatta össze 1995-ben egy a Budapesti Történeti Múzeumot bemutató album.¹ A 21. század első évtizedében pedig több tematikus kiállítás keretében mutattuk be legfrissebb eredményeinket.²

A főváros területén folytatott középkori régészeti kutatások a két világháború között Garády Sándorhoz köthetők. A nyéki királyi villák épületegyüttesének maradványait ő találta meg és ásta ki,³ de dolgo-

¹ Budapesti Történeti Múzeum. Szerk. Havassy Péter, Bp.1995. A Középkori Osztály anyagát bemutató rész Bencze Zoltán munkája.

² *A múlt rétegei.* Budapesti Történeti Múzeum 2002. március 29. – 2003. február 28. Rendezte: Bencze Zoltán. *Kincsek a város alatt. Budapest régészeti örökségének feltárása 1989–2004.* Budapesti Történeti Múzeum 2005. május 27. – augusztus 20. Főrendező: Zsidi Paula. *Habsburg Mária, Mohács özvegye. A királyné udvara 1521–1531.* Budapesti Történeti Múzeum 2005. szeptember 30. – 2006. január 9. Rendezte: Réthelyi Orsolya. *Hunyadi Mátyás a király. Hagyomány és megújulás a királyi udvarban 1458–1490.* Budapesti Történeti Múzeum 2008. március 19. – június 30. Rendezte: Farbaký Péter, Spekner Enikő, Végh András.

³ *Garády Sándor: Mátyás király buda-nyéki kastélya.* In: *Tanulmányok Budapest Múltjából* (továbbiakban TBM)1 (1932). 99–111., *Garády Sándor: Mátyás király vadászkastélya a Hidegkúti úton.* In: *Archaeologiai Értesítő* 46. (1932–33). 138–143.

zott a budaszentlőrinci pálos kolostor területén csakúgy, mint számtalan helyszínen a Vízivárosban is.⁴ Az 1944–45-ös harcok során a budai Vár komoly károkat szenvedett. Az újkori palotaszárnyak sérülései tették ugyanakkor lehetővé, hogy az alattuk található korábbi középkori falakat fel lehessen tární. A Vár-hegy déli részén folytatott több évtizedes kutatások, valamint a rendelkezésünkre álló források alapján meg lehet kísérelni annak rekonstrukcióját, milyen kép fogadhatta a látogatót a 16. század elején, ha a budai királyi palotába látogatott volna.⁵ A második világháború után a középkori királyi palota feltárása során igen gazdag régészeti leletanyag került napvilágra.⁶ Ugyanakkor a királyi kerteket csak az 1541-es Schön metszet alapján ismertük. 2000-ben, a Széchenyi könyvtár tervezett bővítése kapcsán, a délnyugati várlejtőn folytatott régészeti kutatások során három kisebb kerti építmény részleteit találták meg. Az egyikben eredeti helyén őrződött meg egy reneszánsz lábazati párkány, sőt előtte az egykori emeletről kizuhant ablak maradványai is előkerültek.⁷

A középkori királyi palotától északra, a ma Szent György térnek nevezett területen⁸, a 20. század utolsó és a 21. század első évtizedében

⁴ Garády Sándor: Budapest székesfőváros területén végzett középkori ásatások összefoglaló ismertetése. In: *Budapest Régiségei* (továbbiakban BudRég) 13 (1943). 167–254.

⁵ Magyar Károly: „Et ...introivit ad Hungariam sola germanica ancilla nomine Maria,...” Habsburg Mária és Buda. In: *Habsburg Mária, Mohács özvegye. A királyné udvara 1521–1531*. Budapesti Történeti Múzeum 2005. szeptember 30.–2006. január 9. Kiállítási katalógus. Szerk. Réthelyi Orsolya, F. Romhányi Beatrix, Spekner Enikő és Végh András. Bp. 2005. 87-106.

⁶ Vö: Gerevich László: A budai Vár feltárása. Bp.1966. A nagy mennyiségű kőanyag mellett többek között igen jelentős kályhacsempé anyag is napvilágra került.

⁷ In: *Kincsek a város alatt. Budapest régészeti örökségének feltárása 1989–2004*. (továbbiakban Kincsek 2005) Szerk. Zsidi Paula. Bp. 2005. 178. (Magyar Károly), *Magyar Károly: Gondolatok a Mátyás-kori rezidenciák kérdésköréhez*. In: *Hunyadi Mátyás a király. Hagyomány és megújulás a királyi udvarban 1458–1490*. Budapesti Történeti Múzeum. 2008. március 19. – június 30. Kiállítási katalógus. Szerk. Farbaky Péter, Spekner Enikő, Szende Katalin és Végh András. Bp. 2008. 94–96.

⁸ A középkori Szent György tér a Dísz térrel azonosítható. A mai Szent György tér helyén a középkorban nem volt tér. A terület történetéről: Végh András: Középkori városnegyed a királyi palota előterében. A budavári Szent György tér és környezetének története a középkorban. In: *TBM* 31 (2003). 7–40, *Magyar Károly: A budavári Szent György tér és környezetének kiépülése*. Történeti vázlat 1526-tól napjainkig. In: *TBM* 31 (2003). 43–116.

nagyszabású régészeti feltárásokat folytatott a Budapesti Történeti Múzeum Középkori Osztálya. A tér rendezéséről született 1053/1993 (VII. 8.) Korm. határozat alapján nagy felületeken nyílt mód nemcsak a lakóházak és egyház intézmények, hanem az erődítések kutatására is. Talán nem véletlen az sem, hogy a munka nagyságával arányosan a régészeti leletanyag is mind mennyiségében, mind pedig minőségében jelentős volt. Természetesen e nagyszabású munka összes eredményét nehéz röviden összefoglalni, így csak a legfontosabbak említtem a teljesség igénye nélkül. A keleti oldalon a Színház közben és a Sándor-palota területén a 13. század közepe után nem sokkal alapított és felépített budai ferences kolostor nagyobb része került feltárássra. A kolostor alapfalai mellett az egykori udvaron álló vízszűrős ciszterna maradványai is előkerültek közepén kővel kirakott kúttal. Helyreállított maradványai a Sándor-palota udvarának északi részén megtekinthetők. A leletanyagból meg kell említeni a nagy mennyiségű festett faragott követ, valamint egy Madonna-szobor töredékét.⁹ A terület középső részének északi végén, az egykori Honvéd Főparancsnokság területén történt feltárás során a leletanyag döntő többsége kutakból és hulladékgyűjtőkből került napvilágra. Három kútban a víz, iszapos, levegőtől elzárt közeg megőrizte a szerves leleteket, a fák, bőrt, növényi magvakat is.¹⁰ Két kútból pedig szenült gabonaőrleményből készült ételmaradvány került elő.¹¹ Délebbre az 1410 előtt nem sokkal alapított Szent Zsigmond templom területén és környezetében folytatott kutatások során a templom hajófalától délre egy gödör került elő, amely a templom berendezésének és tetőzetének egy 16. század eleji sérülés után kiszórt törmelékét tartalmazta.¹²

⁹ *Altmann Julianna*: Az óbudai és budavári ferences kolostor kutatásai. In: *Művészettörténet-Műemlékvédelem VII. Koldulórendi építéset a középkori Magyarországon*. Bp. 1994. 137–152, *Altmann Julianna*: A budavári ferences kolostor. In: *Műemlékvédelem* 46 (2002) 6. szám, 345–350., *Kovács Eszter*: A budai ferences kolostor a török korba. In: *TBM* 31 (2003). 241–261.

¹⁰ *Bencze Zoltán*: Előzetes jelentés a Bp. I. Dísz tér 17. sz. alatt folytatott régészeti kutatásokról. In: *TBM* 31 (2003). 193–201.

¹¹ A növényi magvakat Gyulai Ferenc archaeobotanikus vizsgálta meg és határozta meg.

¹² *Buzás Gergely-Feld István*: A budavári Szent Zsigmond templom és gótikus szobrai. Kiállítási katalógus. Bp. 1996., *Feld István*: Beszámoló az egykori budai Szent Zsigmond templom és környéke feltárásaiból. In: *BudRég* 33 (1999). 35–50.

A gödör leletei között több mint 260 darab kőszobor töredék volt, közöttük egy töredékes Krisztus-szobor. A vir dolorum szobor feje mellett előkerült jobb kezének töredéke is, mellyel kelyhet tart oldalsebe alá. Említést érdemel még egy 16. század eleji vörösmárvány szenteltvíztartó is. Alsó felére egy emberi kezet mintáztak, amely a falsarokból kinyúlva tenyerén tartotta a medencét.¹³ Átérve a nyugati oldalra, a terület északi végén, az egykori Szent György utca 12. szám alatt előkerültek az első középkori budai zsinagóga maradványai, amelynek eredetileg téglalap alakú terét két oszlop oszthatta hossztengegyében két hajóra. A Szent György utca 10-es telken pedig feltárták a zsinagóga-hoz tartozó rituális fürdőt is.¹⁴ Ez az ingatlan a késői középkorban ragusai (Borbély) István tulajdona volt.¹⁵ Háza vagy inkább palotája nyugat felé a középkori várfalon túlnyúlva nézett a Vár-hegy lejtője kínálta panorámára. 16. század eleji reneszánsz palotájának használati tárgyai, valamint az ezekre rázuhant palotahomlokzat maradványai is napvilágra kerültek.¹⁶ A Szent György utca 8. számú telkek tulajdonosa 1489-ben Marienwerder-i Jakab, 1515-ben pedig Jakab királyi ágyúsmester volt.¹⁷ Ez utóbbinak azért van jelentősége, mert ezen a telken sikerült feltárni az ágyúöntés régészeti maradványait is.¹⁸ Az okleveles adatokat kiegészítve a feltárási eredményekkel sikerült az itteni háztulajdonosi szerkezetet, egymáshoz való viszonyukkal együtt tisztázni. Délebbre, az egykori Teleki-palota helyén

¹³ Buzás Gergely: A budai Szent Zsigmond templom kőfaragványai. In: *BudRég* 33 (1999). 51–65.

¹⁴ Végh András: Buda város első zsidónegyedének emlékei az újabb ásátások fényében. In: *Régészeti kutatások Magyarországon* (továbbiakban RKM) 2005. Szerk. Kisfaludi Júlia. Bp. 2006. 125–148.

¹⁵ Végh András: Buda város középkori helyrajza I. In: *Monument Historica Budapestinensia* (továbbiakban MHB) XV. Szerk. F. Romhányi Beatrix. Bp. 2006. 151–152.

¹⁶ Végh András: A Szent György utca 4–10. számú telkek régészeti ásátása (előzetes jelentés) In: *TBM* 31 (2003). 186–187.

¹⁷ Végh A. 2006 i.m. 152.

¹⁸ Végh A. 2003 i.m. 186. Vö: *Belényesi Károly: A 15–16. század fordulóján Budán működött királyi ágyúöntő műhely régészeti hagyatéka*. In: *Hunyadi Mátyás a király. Hagyomány és megújulás a királyi udvarban 1458–1490*. Budapesti Történeti Múzeum 2008. március 19. – június 30. Kiállítási katalógus. Szerk. Farbaky Péter, Spekner Enikő, Szende Katalin és Végh András. Bp. 2008. 348–350.

folytatott régészeti kutatások eredményei közül kiemelkedő jelentőségű volt az ún. 8-as számmal jelzett kút feltárása.¹⁹ A vizes, iszapos, levegőtől elzárt közeg itt is megőrizte a szerves régészeti leleteket, a fák, bőroket, növényi magvakat. Az igazi szenzációt azonban a magyar-Anjou címeres selyemkárpit előkerülése jelentette.²⁰ Ezen kívül még sok selyemdarabot rejtett a sáros-vizes közeg. A selyemkárpit azóta klimatizált biztonsági vitrinben látható a Budapesti Történeti Múzeum földszinti állandó kiállításán. A Teleki-palotától délebbre, az egykori Királyi istállók területén folytatott kutatások során talált leletekből kiemelhető egy ifjút ábrázoló itáliai majolika tányér vagy II. Lajos király aranyforintja.²¹ Röviden érdemes megemlíteni a terület gazdag török kori leletanyagát is.²² Ritkaságnak számít az a papír amulett-tekercs, melyen kalligrafikus arab felirat olvasható.²³ A gazdag importkerámia leletanyag²⁴ mellett mindenképp említést érdemel egy zöld mázas, feliratos talpas tál előkerülése is.²⁵ A Szent György tér szomszédságában a Csónak utca 1–3. számú lelőhelyen²⁶ a gazdag középkori leletanyag mellett meg kell említeni két darab török kori bronz pecsétnyomó előkerülését.²⁷ A Várnegyedben folytatott közelmúltbeli munkák során említést érdemel a volt Állami Nyomdák területén folytatott több éves régészeti munka.²⁸ Ennek során lehetőség

¹⁹ B. Nyékhelyi Dorottya: Középkori kútlelet a budavári Szent György téren. In: *MHB* XII. Szerk. Holló Szilvia. Bp. 2003.

²⁰ B. Nyékhelyi D. i. m. 50–59.

²¹ In: Kincsek 2005. i. m. 162. (Magyar Károly)

²² Vö: *Bencze Zoltán: Török emlékek régészeti kutatása Budán az 1990-es években.* In.: *A hódoltság régészeti kutatása. Opuscula Hungarica* III. Szerk. Gerelyes Ibolya – Kovács Gyöngyi. Bp. 2002. 51–58.

²³ In: Kincsek 2005. i. m. 162. (Magyar Károly), *B. Perjés Judit-B. Kozocsa Ildikó: Egy török kori amulett restaurálása.* In: *TBM* 31 (2003). 263–268.

²⁴ Feldolgozásuk folyamatban van. Vö: *Bencze Zoltán–Papp Adrienn: Török kerámia egy Dísz téri sziklagödör feltárásából.* In: *BudRég* 38 (2004). 35–49.

²⁵ B. Nyékhelyi Dorottya: Feliratos török talpas tál a budavári Szent György térről. In: *BudRég* 38 (2004). 133–152.

²⁶ In: Kincsek 2005. i. m. 157–158. (Tóth Anikó)

²⁷ Tóth Anikó: Régészeti kutatások a Budapest I. Csónak u. 1–3. sz. telek területén. In: *RKM* 2001. Szerk. Kisfaludi Júlia. Bp. 2003. 99–110.

²⁸ *Bencze Zoltán: Előzetes jelentés a volt Állami Nyomda épületeinek területén folytatott régészeti kutatásokról.* In: *BudRég* 37 (2003). 113–136.

nyílt az utca nyomvonalának a feltárására is.²⁹ Az egyik, a jelenlegi Budavári Önkormányzat épülete alól induló, sziklába vágott középkori pincéből nagy mennyiségű későközépkori leletanyag került napvilágra, többek között majolika padlótegla is. Nem sokkal a Bécsi kapu alatt, a Lovas út 41. – Várfook u. 2. szám alatt 2007-ben folyt megelőző feltárás során a viszonylag kevés középkori leletanyag között találtunk 16. századi reneszánsz kályhacsempét is.³⁰

Az idei év felfedezése volt az óbudai Hajógyári sziget feltárása során egy középkori birtokközpont előkerülése. Ez a település nem falu, hanem valószínűleg egy nagyobb birtoktest központi része lehetett. Időben és térben is két részre bontható: egy korábbra keltezhető, nagyobb alapterületű telepre, és egy későbbi, kisebb területen, kissé az előzőre ráfedve létesített egységre volt elkülöníthető. Ez utóbbinak egyik, 9,2 x 5,5 méter alapterületű és 1,5 méter magasan megmaradt pincefalai a 16. században pusztulhattak el.³¹ A 2009-es év során, az MO autótú déli szektorának megelőző feltárási munkálatai során a Csepel-sziget nyugati oldalán az ún. PM 10-es lelőhelyen, közvetlenül a jelenlegi híd lábánál egy soksíros későközépkori temető nyomaira bukkantunk.³²

Meg kell emlékezni a kolostorkutatások eredményeiről is. Az 1372-ben alapított, az Irgalmasság Anyjáról elnevezett középkori kármelita kolostor pontos helyét 2002-ben sikerült meghatározni. A Budapest, II. kerület Kapás utca 6–12. alatt – irodaház építését megelőzően – folytatott régészeti kutatások feltárták a kolostor délkeleti sarkát, a keleti kerengőfolyosót, a sekrestyét, a káptalantermet.³³ A kolostor melletti városi temetőből 245 sír került napvilágra. A régészeti leletanyagból ki kell emelni a terrakottából készült nagyméretű, több alakos szoborcso-

²⁹ A városi régészet nehézségeinek teljes arzenálja mellett folytattuk itt a munkát. Élő vízvezeték, csatorna- és gázvezeték kerülgetésével tudtunk dolgozni. A sok közmű ellenére az utca alatt előkerültek a középkori városfalak, egy török gerendavázás szerkezetű városfal, továbbá középkori lakóházak pincéi.

³⁰ Vö: www.regesznet.btm.hu (Bencze Zoltán)

³¹ Vö: www.regesznet.btm.hu (Tóth Anikó)

³² Az ásátásvezető Terei György, a Középkori Osztály régésze. A munka befejezése 2010-ben lesz.

³³ *Benda Judit*: Előzetes jelentés a budai középkori kármelita kolostor feltárásáról. In: *BudRég* 37 (2003). 137–149, *Benda Judit*: Középkori kármelita kolostor feltárása Budán. In: *RKM* 2002. Szerk. Kisfaludi Júlia. Bp. 2004. 117–130.

port ránk maradt töredékeit.³⁴ Az egyetlen magyar alapítású férfi szerzetesrend, a pálos rend 2009-ben hétszáz éves fennállását ünnepelte. A 15. század végi, 16. század eleji építkezésekről a rendtörténet³⁵ mellett a régészeti kutatások is tanúskodnak.³⁶ Az 1480-as években több építkezés is zajlott a kolostorban. Valószínűleg 1488-ban Kamanczy János helyettes rendi előjáró (vicarius generalis) rendbehozatta a szentlőrinci kolostor ciszternáját, amely tönkrement.³⁷ Ugyanebben az időben a kerengőt is átépítették. Részben a kolostor területén, részben talán a kolostorhoz köthető boltozati zárókövek alapján kísérletet lehet tenni a kerengő 15. század végi tömegvázlatának rekonstrukciójára. A régészeti feltárások során előkerült kőanyag alapján ugyanakkor megszerkeszthető a kerengőablak is.³⁸ Budai Kovács Márton oldalkápolnát építtetett a Szentlőrinc egyház déli oldalán, amely 1488-ra készült el.³⁹ A rendtörténet szerint 1486-ra a Szent Pál tiszteletére épített kápolna az ablakokig elkészült, de az építkezést csak 1492-ben fejeztette be Tharispán Albert budai várnagy.⁴⁰ A rendfőnöki tisztet 1484 és 1488 között betöltő Tamás testvér idején Dénes testvér, kőfaragó bámulatos művészettel készítette el Remete Szent Pál síremlékét, amelyben a sírkápolna építésének befejeztével 1492-ben helyezték el az ereklyét.⁴¹ Amikor a kolostort a törökök 1526-ban kifosztották, a síremlék fedőlappját lelökték és három darabra törték⁴², vagyis az emléket fedőlappal lezárt szarko-

³⁴ In: Kincsek 2005. i. m. 186–187. (Benda Judit)

³⁵ *Gregorius Gyöngyösi: Vitae fratrum eremitarum Ordinis Sancti Pauli Primi Eremitae.* Edidit Franciscus L. Hervay Bibliotheca Scriptorum Medii Recentisque Aevorum Ser. Nova Tomus XI. Bp. 1988.

³⁶ *Bencze Zoltán: A Buda melletti Szentlőrinc kolostor története az írott és a régészeti adatok tükrében.* In: *Decus solitudinis Pálos évszázadok.* In: *Művelődéstörténeti Műhely Rendtörténeti Konferenciák 4/1 a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Bölcsészettudományi Kar Történettudományi Intézet Új-és Legújabbkori Történeti Tanszékének sorozata.* Szerk. Sarbak Gábor és Óze Sándor. Szent István Társulat. Bp. 2007. 465–474.

³⁷ Gyöngyösi: *Vitae fratrum* i. m. c. 67. p. 141.

³⁸ Bencze Zoltán: *A budaszentlőrinci pálos kolostor építési korszakai.* In.: *Változatok a történelemre. Tanulmányok Székely György tiszteletére.* In: *MHB XIV.* Szerk. Erdei Gyöngyi, Nagy Balázs. Bp. 2004. 76–77.

³⁹ Gyöngyösi: *Vitae fratrum* i. m. c. 68. p. 143.

⁴⁰ Gyöngyösi: *Vitae fratrum* i. m. c. 67. p. 139, vö. c. 72. p. 151.

⁴¹ Gyöngyösi: *Vitae fratrum* i. m. c. 67. 140. és c. 72. 151.

⁴² Gyöngyösi: *Vitae fratrum* i. m. c. 83. 178.

fágként képzelhetjük el. A szarkofág oldalait áttört, számárhátives-mérműves táblák alkothatták, a számárhátív csúcsán erőteljes fiáléval. Ennek két oldalán, az ív feletti mezőkben jelenetek kaptak helyet. A legnagyobb töredéken⁴³ két angyal emeli az égbe Remete Szent Pál lelkét, ahol már azt az Atya várja. A másik nagyobb darab⁴⁴ a mandorlával (mandula formájú glóriával) keretelt Atyaisten töredékes ábrázolása. Remete Szent Pál maradványainak 1381-es Szentlőrincre kerülése után a kolostor híres búcsújáró helyé vált. Hadnagy Bálint pálos szerzetes 1511-ben, Velencében megjelent munkájában összefoglalta a testereklyéknél történt csodás gyógyulásokat (mirákulumokat).⁴⁵ Az 1508-ban rendfőnökké választott Balázsszentmiklósi Gergely testvér hivatali ideje alatt kezdődött el a szentlőrinci kolostor új szentélyének építése az alapoktól, sekrestyével együtt. Gyűléstermet is emeltek, amelyről egy feliratos kő is megemlékezett.⁴⁶ A munkákat öt év alatt végezték el és János erdélyi vajda, Gergely óbudai kanonok, Horváth Pál nádorfehérvári polgár mellett Osvát és Lukács zágrábi püspökök végrendeleti adományai biztosították erre a fedezetet.⁴⁷ A templom új boltzata gazdagon kiképzett csillaghálós rajzolatú volt.⁴⁸ Az új tiszög alaprajzú gyűlésterem a korábbi perjeli kápolnák helyén épült fel. A tiszög két oldala belesimul a szárny keleti falába nyolc oldallal képezve a külső tömeget, alaprajzilag tengelysarkos helyzetben.⁴⁹ Az építkezéssel kapcsolatban Gyöngyösi megemlíti Vince kőfaragó nevét, akiről tud-

⁴³ Érdy János: Hazai műrégiség a tizenötödik századból. In: *Családi Lapok* I. 1852. I. félv. 281–284.

⁴⁴ Zolnay László: Középkori budai figurálisok. In: *Művészettörténeti Értesítő* 25 (1975). 262–265

⁴⁵ MIRACULA SANCTI PAULI PRIMI HEREMITAE edidit Gabriel Sarbak. AÁÁÈÁ XIII. Debrecen. 2003.

⁴⁶ BTM ltsz. 610. ...(co)nstruxit menibus aulam / ..(g)eneralis cura priori.. / ..unt fundamina pau.. / ..d zagrabie Rajza már Rómer Flórisnál is szerepel: *D. Matuz Edit*: Adatok Rómer Flóris kéziratos hagyatékából Pest-Buda középkori történetéhez. In: *BudRég* 29. 1992. 11–30. 15. III. tábla 2., *Bencze Zoltán*: Újabb kutatások a budaszentlőrinci pálos kolostor területén. In: *BudRég* 31 (1997). 314.

⁴⁷ Gyöngyösi: *Vitae fratrum* i. m. c. 79. p. 168.

⁴⁸ A bezuhant boltzati elemeket a régészeti kutatások során találtuk meg az 1980-as évek második felében. Ez alapján készítette a rekonstrukciót Székér György.

⁴⁹ *Bencze Zoltán-Székér György*: A budaszentlőrinci pálos kolostor. In: *MHB* VIII. Budapest 1993. 22., 80. 44. kép

juk, hogy a bajcsi pálos kolostorban szép oldalkápolnát emelt Kanizsai Dorottya, Perényi Imre nádor özvegye megrendelésére, aki ezt temetkezőhelyéül építtette.⁵⁰ A magyarországi vörösmárvány faragványok között töredékes volta ellenére kiemelt szerep illeti meg Remete Szent Pál márvány szarkofágját, ezért illusztrációként ennek nagyobb darabja szerepel cikkünk végén.

Remete Szent Pál márvány síremlékének töredéke (Fotó: Tihanyi Bence)

⁵⁰ Gyöngyösi: *Vitae fratrum* i. m. c. 80. p. 170.